

Fagspøråk

i byråkratisk, politisk
og vitenskapelig tekst

- for stipendiater ved
Det medisinske fakultet

tale ≠ skrift

1. Skrift fører ofte med seg mer presise ord
=> lånnord, fremmedord, fagspråk m. m.
2. Vektlegging (*emfase*) må uttrykkes med setningsoppbygging, ikke med betoning
3. Flyt/tempo skapes ved smidig tekstbinding; med variert setningsoppbygging, god tematisk binding, og raus bruk av "sammenbindingsord"
4. I faglige setninger er det ofte saken som kommer både først og fremst (så den fortrenger enkle vanlige subjekt)
5. Stildydene er likevel de samme: tal og skriv korrekt, klart, høvelig, velformet & kortfattet

På setningsnivået

Fra Carsten Müller: "Diagnosen av medfødte hjertelidelser"
Tidsskrift for Den Norske Lægeforening 1949, 69. årgang: s. 649 ss

•Det **er** ikke mange år siden de medfødte hjertelidelser nærmest **var** et rent terra incognita.

•Før **visste legene** nesten ingenting om medfødte hjertefeil.

•Det er ikke mange år siden
•de medfødte hjertelidelser
•nærmest var et rent terra incognita

•Før
•medfødte hjertefeil
•visste nesten ingenting om

Hvor hadde legene gjemt seg?

På setningsnivået

Fra Carsten Müller: "Diagnosen av medfødte hjertelidelser"
Tidsskrift for Den Norske Lægeforening 1949, 69. årgang: s. 649 ss

•Det **er** ikke mange år siden de medfødte hjertelidelser nærmest **var** et rent terra incognita.

•På universitetsklinikkene **ble** morbus coeruleus **demonstrert** med sin cyanose, klubbefingrer og polycytemi, men noen klinisk analyse utover dette **ble** sjelden **gjort**, og terapi **var** det aldri **tale** om.

•Og **de ikke-cyanotiske tilfelle rubrisertes** sjelden som medfødte hjertefeil før på seksjonsbordet.

•Før **visste legene** nesten ingenting om medfødte hjertefeil.

•På sykehusene der **legene ble lært opp viste lærerne** fram bare én bestemt type medfødt hjertefeil med tydelige kjennetegn, men det **ble** sjelden **undersøkt** mer, og det **var** aldri snakk om å **behandle pasientene**.

•Og visse typer medfødte hjertefeil **oppdaget legene** sjelden før **pasienten var** død og **de åpnet liket**.

Lykken er ... ?

~ (spesialutgaven for fagskriving) ~

Det gode livet for regelryttere, jurister og andre fagfolk?

1. Å **følge** reglene
(jf. **feilene**, se §2 nedenfor)
2. Å **finne** og **fjerne** feilene
(jf. **reglene**, se §1 ovenfor)

... men er det virkelig dette du gleder deg mest til,
når du står opp, eller når du skal hjem fra jobb?
... og hvor mange regler kan man huske - her og nå?

7 ± 2

Hvordan skrive dårlig?

(Landsbyråkratiseringskappleiken 2011)

Her er byråkratiseringsformuleringsreglene:

1. Langt er bedre enn kort
2. Abstrakt og sært er bedre enn konkret og vanlig
3. Det er **feigt** å røpe verbet: hold igjen når du kan!
4. Først vanskelig, så lett – først nytt, så kjent:
forklar alltid i etterkant, så leseren føler seg dum
5. Unngå tekstbinding: skift helst tema ved skilletegn

NB!

Les **aldri** gjennom *din egen* tekst med *leseren* i tankene!

På strukturnivået

IMRaD

1: *Introduction*

Hva handlet det om,
det arbeidet du har gjort?

2: *Materials and Methods*

Hva brukte du,
og hvordan brukte du det?

3: *Results*

Hva ble resultatet?

(... **and** ...)

Discussion

4: Hva betyr resultatet?

5: Hva sier de andre,
som har gjort liknende
undersøkelser?

Byråkratisk skisse

(sakspapir & utredninger)

1. *Presentasjon:*

Oppdrag og mandat

2. *Vedtaksforslag*

3. *Hovedargumentasjon*

(pro)

4. *Utredning/drøfting/*

-begrunnelser

(pro & contra)

5. *Sammenfatning*

(≈ punkt 2 ovenfor)

Talens syv deler

(politisk & juridisk tale)

INNLEDNING	1. <i>Exordium</i> Vekke velvilje, kontakt og interesse (Mottakerne gjøres <i>benevoli, attenti, dociles</i>)
	2. <i>Narratio</i> Fortellingen om sakens fakta: saklighet
	3. <i>Propositio</i> Talerens anliggende: påstanden
HOVEDDEL	4. <i>Partitio</i> Framstiller ordningen og metoden
	5. <i>Confirmatio</i> Presentere talerens pro-argumentasjon
	6. <i>Refutatio</i> Imøtegå kjente og tenkte motargument
AVSLUTNING	7. <i>Conclusio</i> Slutning, oppfordring, oppsummering